C/2023/399

23.11.2023

P9_TA(2023)0075

Den fortsatte undertrykkelse af det belarusiske folk, navnlig sagerne om Andrej Patjobut og Ales Bjaljatski

Europa-Parlamentets beslutning af 15. marts 2023 om den fortsatte undertrykkelse af det belarusiske folk, navnlig sagerne om Andrej Patjobut og Ales Bjaljatski (2023/2573(RSP))

(C/2023/399)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til sine tidligere beslutninger om Belarus,

— der henviser til De Forenede Nationers pagt, verdenserklæringen om menneskerettighederne, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf og til alle andre menneskerettighedskonventioner, som Belarus er part i,

— der henviser til Det Europæiske Råds konklusioner af 21.-22. oktober 2021,

— der henviser til erklæringerne fra næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Josep Borrell, af 25. marts 2021 om forfølgelse af sammenslutningen af polakker i Belarus, af 17. januar 2023 om retssagerne mod oppositionsledere og journalister og af 3. marts 2023 om domfældelsen af Ales Bjaljatski og andre menneskerettighedsforkæmpere samt til erklæringen af 7. oktober 2022 fra EU-Udenrigstjenestens talsmand om domfældelsen af uafhængige medierepræsentanter,

— der henviser til rapporten af 4. marts 2022 fra FN's højkommissær for menneskerettigheder om menneskerettighedssituationen i Belarus forud for og efter præsidentvalget i 2020 og til erklæringen af 6. januar 2023 fra talsmanden for FN's højkommissær for menneskerettigheder om retsprocesser i Belarus,

— der henviser til rapporterne af 4. maj 2022 og 20. juli 2022 fra FN's særlige rapportør om menneskerettighedssituationen i Belarus, Anaïs Marin, til FN's Menneskerettighedsråd, opfordringen af 10. oktober 2022 fra FN's eksperter til øjeblikkelig løsladelse af den fængslede nobelprisvinder andre rettighedsforkæmpere i Belarus og kommentaren af 3. marts 2023 fra FN's menneskerettighedstalsmand Ravina Shamdasani om domfældelsen af menneskerettighedsforkæmpere i Belarus,

— der henviser til G7-udenrigsministrenes erklæring af 4. november 2022 om Belarus,

— der henviser til erklæringen af 3. marts 2023 fra Europarådets menneskerettighedskommissær om domfældelsen af Nobelprismodtageren Bjaljatski og andre menneskerettighedsforkæmpere,

— der henviser til erklæringerne fra repræsentanten for mediefrihed under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE), Teresa Ribeiro, af 13. juli 2022 om den vedvarende fængsling af journalister og mediefolk i Belarus, af 15. september 2022 om den fortsatte fængsling af journalister i Belarus og af 7. oktober 2022 om den fortsatte forfølgelse af belarusiske mediefolk,

— der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2 og 4,

A. der henviser til, at Lukasjenkaregimet, lige siden der udbrød fredelige protester efter det massivt manipulerede præsidentvalg den 9. august 2020, har fortsat sin undertrykkelse af det belarusiske folk, og at repræsentanter for civilsamfundet, menneskerettighedsforkæmpere, journalister, oppositionsaktivister og mange andre bliver chikaneret, forfulgt, arresteret, tortureret og dømt for at give udtryk for modstand mod regimet, mod systematiske krænkelser af menneskerettighederne eller mod regimets støtte til Ruslands angrebskrig mod Ukraine; der henviser til, at strafferetlig forfølgning fortsat er en af de alvorligste former for undertrykkelse og fortsat er udbredt;

B. der henviser til, at der i marts 2023 var mere end 1 450 personer på den liste, der føres af menneskerettighedscentret for belarusiske politiske fanger Vjasna, herunder modtageren af Sakharovprisen og af Nobels fredspris, Ales Bjaljatski; der henviser til, at Vjasna er bekendt med mindst 2 900 personer, der er blevet dømt i politisk motiverede straffesager; der henviser til, at Lukasjenkas regime i 2022 afsagde mindst 1 200 politiske domme i straffesager, at 215 trykte medier blev lukket, mens mere end 1 000 NGO'er er blevet tvangslukket i Belarus siden 2020;

C. der henviser til, at Ales Bjaljatski, en fremtrædende menneskerettighedsforkæmper, grundlægger af og formand for menneskerettighedscentret Vjasna samt modtager af Sakharovprisen og af Nobels fredspris, blev arresteret den 12. februar 2022 og blev varetægtsfængslet; der henviser til, at han var fængslet mellem 2011 og 2014 og blev fængslet igen i 2021 efter de massive prodemokratiske demonstrationer, der fulgte i kølvandet på præsidentvalget i 2020; der henviser til, at Ales Bjaljatski, Valjantsin Stefanovitj, medlem af menneskerettighedscentret Vjasna, menneskerettighedsforkæmperen Zmitser Salaujou og Uladzimir Labkovitj, koordinator for kampagnen »Menneskerettighedsforkæmpere for frie valg«, den 3. marts 2023 blev idømt henholdsvis 10, 9, 8 og 7 års fængsel i politisk motiverede retssager; der henviser til, at Leanid Sudalenka, en advokat fra Vjasnas afdeling i Homel, og Tatstsjana Lasitsa, der arbejder som frivillig i Vjasna, den 3. november 2021 blev idømt henholdsvis tre og to et halvt års fængsel;

D. der henviser til, at Andrej Patjobut, journalist og medlem af sammenslutningen af polakker i Belarus, blev arresteret den 18. marts 2021 og senere idømt tre års fængsel på grundlag af anklager for »offentligt at have fornærmet den belarusiske præsident« og »tilskyndet til etnisk had«; der henviser til, at regionaldomstolen i Hrodna den 8. februar 2023 kendte ham skyldig i tilskyndelse til handlinger, der havde til formål at skade Republikken Belarus' nationale sikkerhed og tilskynde til etnisk fjendtlighed, og idømte ham otte års fængsel;

E. der henviser til, at journalister fortsat er blandt dem, der oftest slås ned på fra regimets side; der henviser til, at der i øjeblikket er mere end 30 journalister i fængsel i Belarus; der henviser til, at mindst 29 uafhængige medier i oktober 2022 var blevet udpeget som »ekstremistiske« og lukket af myndighederne; der henviser til, at den offentlige debat ifølge det belarusiske journalistforbund næsten fuldstændig undertrykkes, og at medierne undertrykkes i alvorlig grad; der henviser til, at ytringsfriheden som følge af den totale undertrykkelse af uafhængige medier ikke længere eksisterer i Belarus, og at regimet udøver fuld overvågning af internettet;

F. der henviser til, at anklagerne mod Andrej Patjobut og Ales Bjaljatski i vid udstrækning anses for at være politisk motiverede og have til formål at bringe uafhængige stemmer til tavshed og undertrykke ytrings- og foreningsfriheden;

G. der henviser til, at belarusiske demokratiske politiske kræfter fortsat forfølges; der henviser til, at Lukasjenkaregimet har indledt sager in absentia mod ledere af de demokratiske kræfter i Belarus, og at mange ledere og repræsentanter for de demokratiske oppositionspartier fortsat er fængslet under umenneskelige forhold; der henviser til, at byretten i Minsk den 6. marts 2023 idømte lederen af den belarusiske demokratiske opposition og lederen af den forenede overgangsregering, Svjatlana Tsikhanovskaja, 15 års fængsel in absentia; der henviser til, at domstolen også idømte andre medlemmer af koordinationsrådet, nemlig Pavel Latusjka, 18 års fængsel og Maryja Moroz, Volha Kavalkova og Sjarhej Dyleuski hver 12 års fængsel; der henviser til, at dommene blev afsagt dage efter, at en belarusisk domstol forlængede den 18 år lange fængselsstraf for Tsikhanouskajas mand, systemkritiker og prodemokratisk aktivist Sjarhej Tsikhanouski, med 18 måneder; der henviser til, at flere af de dømte er modtagere af Sakharovprisen for tankefrihed;

H. der henviser til, at den politiske fange Mikalaj Autukhovitj den 17. oktober 2022 i en hidtil uset hård dom i en politisk motiveret sag i Belarus blev idømt 25 år i en flugtsikret straffelejr, mens 11 andre i denne sag blev idømt fængselsstraffe på op til 20 år;

I. der henviser til, at myndighederne i Belarus gentagne gange har krænket landets borgeres menneskerettigheder, herunder retten til ytringsfrihed, retten til frit at deltage i fredelige forsamlinger og retten til foreningsfrihed; der henviser til, at undertrykkelse fortsat påvirker alle samfundssektorer; der henviser til, at forfølgelsen af enkeltpersoner fortsætter under dække af bekæmpelse af ekstremisme og terrorisme; der henviser til, at ændringer af den belarusiske straffelov trådte i kraft i januar 2022, hvormed det atter blev strafbart af deltage i ikkeregistrerede organisationers aktiviteter; der henviser til, at myndighederne i maj 2022 udvidede dødsstraffen til at omfatte forsøg på terrorhandlinger, en anklage, der tidligere er blevet brugt til at retsforfølge politiske aktivister; der henviser til, at det belarusiske regime fortsat i alvorlig grad begrænser foreningsfriheden; der henviser til, at den belarusiske regering i december 2022 forelagde det belarusiske parlament et lovforslag om ændring af loven om politiske partier, der i sidste ende kan føre til et de facto-forbud mod ethvert politisk parti, som er i opposition til regimet;

J. der henviser til, at Lukasjenka i oktober 2022 undertegnede lov om Belarus' udtrædelse af den første valgfrie protokol til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, hvilket blokerede for FN's Menneskerettighedskomités mandat til at modtage og gennemgå menneskerettighedsklager fra enkeltpersoner i Belarus, som var en af de sidste muligheder for justits for forfulgte belarusere;

K. der henviser til, at administrativ forfølgelse er et af de instrumenter, som Lukasjenkaregimet bruger til at bringe oppositionen og enhver røst, der stiller spørgsmålstegn ved regimet, til tavshed; der henviser til, at menneskerettighedscentret Vjasna i januar 2023 rapporterede om mindst 350 anholdelser og 141 tilfælde af politisk motiveret administrativ forfølgelse;

L. der henviser til, at forfølgelsen af uafhængige fagforeninger stadig er i gang; der henviser til, at de belarusiske myndigheder har ændret lovgivningen for at udvide mulighederne for, at organisationer kan kategoriseres som »ekstremistiske«; der henviser til, at Belarus' højesteret i juli 2022 lukkede fire store uafhængige fagforeninger og den belarusiske sammenslutning af demokratiske fagforeninger; der henviser til, at de uafhængige fagforeningsledere Henadz Fjadynitj og Vasil Berasneu i januar 2023 blev idømt ni års fængsel, mens Vatslau Aresjka blev idømt otte års fængsel; der henviser til, at medlemmerne af Rabotjy Rukh-gruppen (Arbejderbevægelsen), Sjarhej Sjelest, Uladzimir Zjurauka, Andrej Paheryla, Hanna Ablab, Aljaksandr Hasjnikau, Sjarhej Dziuba, Ihar Mints, Valjantsin Tseranevitj, Sjarhej Sjametska og Aljaksandr Kapsjul i februar 2023 blev anklaget for højforræderi og for at oprette og deltage i en ekstremistisk organisation og hver især blev idømt mellem 11 og 15 års fængsel; der henviser til, at Belarus' indenrigsministerium fortsat sætter aktivister og ledere af den demokratiske fagforeningsbevægelse på lister over ekstremister og terrorister;

M. der henviser til, at regimet har fortsat sin undertrykkelse af advokater som gengældelse for, at de har givet udtryk for synspunkter om rettighedsspørgsmål, repræsenteret klienter i politisk motiverede sager eller protesteret mod krigen i Ukraine; der henviser til, at mindst 70 advokater siden august 2020 har mistet deres bestalling som følge af vilkårlige afgørelser truffet af justitsministeriet eller politisk motiverede procedurer for fratagelse af bestalling; der henviser til, at syv advokater i 2022 stod over for politisk motiverede anklager og fortsat stod over for administrative anklager, tilbageholdelser, ransagninger og chikane; der henviser til, at Vital Brahinets blev idømt otte års fængsel for sit forsvar af flere politiske fanger, herunder Ales Bjaljatski;

N. der henviser til, at Lukasjenkaregimet har truffet stadig flere undertrykkende foranstaltninger imod de nationale mindretal i Belarus, navnlig de polske og litauiske mindretal, herunder lukning af skoler, der underviser på de nationale mindretalssprog, samt foranstaltninger mod de organisationer, der repræsenterer det polske mindretal, såsom sammenslutningen af polakker i Belarus; der henviser til, at der i mange år har været systematisk forskelsbehandling af polske og andre nationale mindretal, og at de mest fremtrædende tilfælde af undertrykkelse er dem, der er rettet mod Anzjalika Borys og Andrej Patjobut;

O. der henviser til, at Lukasjenkaregimet fortsætter sin politik med russificering af Belarus med det strategiske mål at marginalisere og ødelægge udtryk for belarusisk national identitet, herunder landets sprog og kultur; der henviser til, at denne politik også omfatter forbud mod Belarus' nationale og historiske symboler såsom det hvid-rød-hvide flag og våbenskjoldet Pahonia og lukning af forlag, privatskoler og belarusiske sprogkurser;

P. der henviser til, at det illegitime Lukasjenkaregime fortsat undertrykker religions- og trosfriheden; der henviser til, at adskillige romersk-katolske, græsk-katolske og ortodokse præster og protestantiske præster ifølge koordinationsrådet er blevet udsat for forskellige former for pres, lige fra bøder til lange fængselsstraffe, herunder Sjarhej Rezanovitj, som blev idømt 16 års fængsel;

Q. der henviser til, at politiske fanger udsættes for yderligere undertrykkelse og umenneskelige betingelser; der henviser til, at dette sker i form af at holde politiske fanger under forhold, der er forbudt i henhold til Belarus' internationale forpligtelser, at idømme dem disciplinære sanktioner af falske årsager og at anbringe dem i straffeceller; der henviser til, at politiske fanger fortsat rapporterer om forværret helbred, ydmygelse og mishandling; der henviser til, at sikkerhedsniveauet for deres tilbageholdelse i nogle tilfælde opgraderes, og at fængselsstraffen forlænges vilkårligt, retten til korrespondance krænkes, og politiske fanger fratages familiebesøg, som det fremgår af sagen om Palina Sjarenda-Panasjuk;

R. der henviser til, at tusindvis af belarusere har følt sig tvunget til eller på anden måde nødsaget til at forlade deres hjemland og søge sikkerhed i udlandet; der henviser til, at de belarusiske myndigheder fortsat vedtager foranstaltninger, der begrænser rettighederne for belarusere, der bor i udlandet; der henviser til, at programmet »The Way Home«, som blev iværksat af Lukasjenkas regime, består i at »invitere« belarusere, der har forladt landet i de seneste år, til at vende tilbage til Belarus med løftet om, at de ikke vil blive forfulgt, forudsat at de afgiver en officiel tilståelse; der henviser til, at mange belarusere, der er vendt tilbage til deres land, er blevet arresteret, forfulgt og undertiden idømt fængselsstraf,

fordi de har deltaget i protester, offentliggjort kommentarer på de sociale medier, hvori de kritiserer Lukasjenkaregimet, eller doneret til ofre for undertrykkelsen i Belarus; der henviser til, at det belarusiske regime i januar 2023 vedtog en lov, der fratager personer i eksil deres statsborgerskab med henvisning til beskyldninger om såkaldt ekstremismerelaterede forbrydelser, og til at listen over sådanne personer nu omfatter mere end 2 000 navne;

S. der henviser til, at intet tyder på, at de belarusiske myndigheder i de sidste to år har efterforsket de tusindvis af anklager om politibrutalitet, der er blevet indgivet siden protesterne i august 2020 eller drabene på demonstranter; der henviser til, at det belarusiske folk fastholdes i en desperat situation ved, at menneskerettighedskrænkelser stort set går ustraffet hen; der henviser til, at uden retsstatsforhold kan landets borgere ikke opnå retfærdig rettergang; der henviser til, at Belarus er det eneste land i Europa, der stadig har dødsstraf;

T. der henviser til, at myndighederne ofte benytter sig af overvågning, onlinecensur og desinformation og anvender teknologi til at kontrollere befolkningen; der henviser til, at disse undertrykkende praksisser udgør endnu et skridt i retning af digitalt diktatur og undertrykkelse af menneskers digitale rettigheder i Belarus, hvilket resulterer i en eskalerende intimidering af borgerne og indskrænkning af civilsamfundets råderum; der henviser til, at Lukasjenkaregimet også anvender tværnational undertrykkelse af belarusiske borgere, der bor i udlandet;

U. der henviser til, at EU har indført sanktioner mod enkeltpersoner og enheder, der er ansvarlige for undertrykkelsen i Belarus, og har ydet støtte til civilsamfundet og de uafhængige medier i landet;

V. der henviser til, at de belarusiske myndigheder fortsætter med at støtte Ruslands uberettigede angrebskrig mod Ukraine ved at tillade Rusland at anvende belarusisk territorium til militære angreb mod Ukraine; der henviser til, at snesevis af belarusiske borgere er blevet retsforfulgt for at udtrykke støtte til Ukraine, kritisere regimet for dets støtte til Ruslands angrebskrig eller for at videregive efterretninger om russiske troppe- og materielbevægelser i Belarus;

W. der henviser til, at Europarådets Ministerkomité den 7. september 2022 opfordrede Europarådets generalsekretær til at nedsætte en kontaktgruppe om Belarus i samarbejde med repræsentanter for de belarusiske demokratiske kræfter og civilsamfundet; der henviser til, at den officielle Mission for et Demokratisk Belarus den 1. marts 2023 blev åbnet i Bruxelles ved en ceremoni med deltagelse af Svjatlana Tsikhanouskaja;

X. der henviser til, at belarusiske embedsmænd i februar 2023 bebudede planer om at tilslutte sig nettet og senere sætte den anden kraftenhed på det belarusiske kernekraftværk i Astravets i drift og fortsætte med at udvide Belarus' nukleare kapacitet; der henviser til, at opførelsen af det belarusiske kernekraftværk fandt sted i strid med internationalt anerkendte tekniske standarder og internationale konventioner; der henviser til, at de seneste efterretningsrapporter bekræfter, at de belarusiske myndigheder og Ruslands Rosatom, som var ansvarlige for opførelsen af det belarusiske kernekraftværk, konsekvent har tilsløret den sande situation på det belarusiske kernekraftværk og ikke har fremlagt detaljerede oplysninger om de mange hændelser, der har fundet sted der;

1. gentager sin solidaritet med det belarusiske folk, som fortsat kæmper for et suverænt, frit og demokratisk Belarus og sætter deres frihed og liv på spil; kræver fortsat, at de statslige myndigheder omgående bringer undertrykkelsen af det belarusiske folk til ophør, en øjeblikkelig og betingelsesløs løsladelse af alle politiske fanger og alle personer, der vilkårligt tilbageholdes, arresteres eller idømmes straf af politisk motiverede grunde, og at alle anklager mod dem frafaldes, samt at de får fuld rehabilitering og økonomisk kompensation for de skader, de har lidt som følge af deres ulovlige tilbageholdelse;

2. fordømmer fortsat på det kraftigste den igangværende undertrykkelse i Belarus, herunder gennem politisk motiverede skueprocesser; fordømmer Lukasjenkaregimets systematiske undertrykkelse af det belarusiske folk, som siden det stjålne præsidentvalg den 9. august 2020 har tvunget tusindvis af belarusere til at flygte fra landet; gentager, at den igangværende systematiske undertrykkelseskampagne udgør alvorlige krænkelser af menneskerettighederne;

3. minder det belarusiske myndigheder om deres forpligtelser til at respektere alle belarusiske borgeres menneskerettigheder, herunder retten til ytringsfrihed, til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed; fastholder, at det er nødvendigt at sikre grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettigheder, retsstatsprincippet og velfungerende uafhængige domstole i Belarus; gentager sin opfordring til de belarusiske myndigheder om straks at omstøde alle dødsdomme og indføre et øjeblikkeligt moratorium for anvendelsen af dødsstraf som det første skridt hen imod en fuldstændig og permanent afskaffelse heraf; fordømmer den nye lov, der giver mulighed for at anvende dødsstraf mod embedsmænd og militærpersonel, der er dømt for højforræderi; opfordrer til, at der sættes en stopper for forskelsbehandling af kvinder og sårbare grupper, herunder personer tilhørende mindretal, personer med handicap og LGBTQI-personer;

4. gentager, at det belarusiske folks legitime krav om demokrati baseret på menneskerettigheder, grundlæggende frihedsrettigheder, velstand, suverænitet og sikkerhed skal opfyldes; gentager sine tidligere opfordringer til, at der organiseres nye frie og retfærdige valg under international observation fra OSCE's Kontor for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR); minder om, at EU og dets medlemsstater ikke anerkendte resultaterne af præsidentvalget i 2020 og ikke anerkender Aljaksandr Lukasjenka som den legitime præsident i Belarus;

5. fordømmer tilbageholdelsen og domfældelsen af Andrej Patjobut og domfældelsen af Ales Bjaljatski, Valjantsin Stefanovitj, Zmitser Salaujou og Uladzimir Labkovitj, da de fremhæver regimets bestræbelser på at undertrykke ethvert samfundsengagement for at forsvare menneskerettighederne og alt uafhængigt journalistisk arbejde i landet; fordømmer de talrige krænkelser af deres ret til en retfærdig rettergang og opfordrer til øjeblikkelig og betingelsesløs løsladelse af dem samt fuld rehabilitering og erstatning;

6. fordømmer domfældelsen in absentia af Svjatlana Tsikhanovskaja, leder af den belarusiske demokratiske opposition og leder af den forenede overgangsregering, og andre personer i koordinationsrådet, nemlig Pavel Latusjka, Maryja Moroz, Volha Kavalkova og Sjarhej Dyleuski; afviser domstolens dom, ifølge hvilken udøvelsen af den demokratiske ret til at stille op til valg udgør »sammensværgelse om at overtage magten«; kræver, at Lukasjenkaregimet ophæver dommene og frafalder alle anklager mod de fire aktivister; insisterer på, at ingen aktivist, der er dømt for sin støtte til eller aktive deltagelse i den prodemokratiske opposition, bør være udelukket fra at stille op til valg i Belarus; opfordrer medlemsstaterne, navnlig dem, som huser disse fremtrædende medlemmer af de demokratiske styrker i Belarus, til at garantere deres sikkerhed og beskyttelse mod Lukasjenkaregimet;

7. fordømmer den intense chikane og forfølgelse af fagforeninger; fordømmer de politisk motiverede domme over uafhængige fagforeningsledere såsom Henadz Fjadynitj, Vasil Berasneu og Vatslau Aresjka og medlemmerne af Rabotjy Rukh-gruppen (Arbejderbevægelsen), som viser en fuldstændig tilsidesættelse af deres menneskerettigheder og klare krænkelser af internationale arbejdskonventioner;

8. fordømmer forfølgelsen af polske, litauiske og andre nationale minoritetsgrupper i Belarus og deres repræsentanter, herunder beslutningerne om at lukke polske og litauiske skoler og afskaffe uddannelse på disse sprog samt ødelæggelsen af polske kirkegårde og polsk kulturarv; opfordrer de belarusiske myndigheder til at ophæve alle de foranstaltninger, der er truffet over for nationale mindretal, og respektere deres rettigheder, herunder deres ret til uddannelse på mindretalssprog;

9. fordømmer det forhold, at politisk motiverede retssager holdes bag lukkede døre og uden en retfærdig rettergang, hvilket er i strid med landets internationale forpligtelser og tilsagn og resulterer i de barske og uberettigede domme, som oppositionsledere idømmes; opfordrer EU's delegation for forbindelserne med Belarus og medlemsstaternes ambassader i Belarus til fortsat at observere og overvåge retssagerne mod alle politiske fanger; opfordrer Rådet og Kommissionen til at finde nye veje til at arbejde hen imod løsladelse af alle politiske fanger; opfordrer Den Internationale Røde Kors Komité og andre organisationer til at besøge politiske fanger, navnlig dem med alvorlige sundhedsproblemer;

10. fordømmer loven om statsborgerskab, der er undertegnet af Aljaksandr Lukasjenka, og som åbner mulighed for, at belarusere, der bor i udlandet, kan fratages deres statsborgerskab; understreger, at de belarusiske myndigheder overtræder artikel 15 i verdenserklæringen om menneskerettigheder, som Belarus er part i, og som sikrer retten til statsborgerskab og forbyder vilkårlig fratagelse heraf; opfordrer indtrængende de belarusiske myndigheder til at indstille programmet »The Way Home«;

11. understreger, at der er behov for en omfattende undersøgelse af de forbrydelser, som Lukashenkaregimet har begået over for befolkningen i Belarus; opfordrer medlemsstaterne til aktivt at anvende princippet om universel jurisdiktion og forberede retssager mod belarusiske embedsmænd, herunder Aljaksandr Lukasjenka, der er ansvarlige for eller medskyldige i systematisk vold og undertrykkelse og forbrydelser mod menneskeheden;

12. gentager sin kraftige fordømmelse af Belarus' engagement i Ruslands uberettigede og uprovokerede angrebskrig mod Ukraine; fordømmer den grusomme retorik, som Lukasjenkaregimet anvender mod Ukraine, og den massive spredning af propaganda og desinformation om angrebskrigen; gentager, at Lukasjenka og andre belarusiske embedsmænd deler ansvaret for denne angrebskrig og for krigsforbrydelser begået i Ukraine og bør drages til ansvar ved en særlig domstol for aggressionsforbrydelsen mod Ukraine og andre relevante internationale domstole, og opfordrer EU og dets medlemsstater til at støtte bestræbelserne i denne retning; udtrykker sin støtte til de belarusiske frivillige og partisaner, der kæmper for Belarus' uafhængighed og hjælper Ukraine med at forsvare sig mod Ruslands angrebskrig; anerkender, at Lukasjenkaregimet er medskyldigt i statslig sponsorering af terrorisme og medskyldigt i en stat, der anvender terrormidler;

13. bemærker med bekymring den fortsatte såkaldte integration mellem Rusland og Belarus på flere områder, som svarer til de facto-besættelse, og navnlig den gradvise militarisering af Belarus og regionen, herunder gennem tilstedeværelsen af russiske tropper i Belarus, hvilket udgør en udfordring for sikkerheden og stabiliteten på det europæiske kontinent, og som er i strid med det belarusiske folks vilje; beklager Belarus' beslutning om at give afkald på sin ikkenukleare status;

14. opfordrer EU og dets medlemsstater til at udvide og styrke EU-sanktionerne mod enkeltpersoner og enheder, der er ansvarlige for undertrykkelsen i Belarus, og til at medtage alle personer, der er medskyldige i regimets undertrykkelse af den demokratiske opposition og politiske demonstranter, herunder dommere, anklagere og retshåndhævende myndigheder samt embedsmænd i fængsler og straffelejre, og sikre at sanktionerne håndhæves korrekt; udtrykker sin beklagelse over, at Belarus ikke var omfattet af den 10. pakke af sanktioner mod Rusland og dets støtter; opfordrer til vedtagelse af troværdige sanktioner mod de belarusiske enkeltpersoner og enheder, der støtter Ruslands angrebskrig mod Ukraine, og til vedtagelse af de nødvendige foranstaltninger til at undgå, at EU's sanktioner mod Rusland omgås via Belarus, og til at afspejle de restriktive foranstaltninger mod Rusland på Lukasjenkaregimet i Belarus; opfordrer til, at potaske, som er regimets vigtigste indtægtskilde, opføres på sanktionslisten;

15. opfordrer EU og medlemsstaterne til fortsat at rejse spørgsmålet om situationen i Belarus i alle relevante europæiske og internationale organisationer, navnlig FN og dets specialiserede organer, OSCE samt Den Internationale Arbejdsorganisation, med henblik på at styrke den internationale kontrol med krænkelserne af menneskerettighederne, styrke den internationale indsats som reaktion på situationen i Belarus og overvinde Ruslands og andre landes hindringer for en sådan indsats;

16. opfordrer EU og medlemsstaterne til at samarbejde med internationale partnere som OSCE's Moskvamekanisme og FN's Menneskerettighedsråd samt menneskerettighedsforkæmpere og civilsamfundet på stedet for at sikre overvågning og dokumentation af og rapportering om menneskerettighedskrænkelser og efterfølgende ansvarsstillelse og retfærdighed for ofrene; roser i denne forbindelse det arbejde, som den internationale ansvarlighedsplatform for Belarus udfører, og opfordrer EU og medlemsstaterne til at fortsætte deres støtte; tilskynder Den Internationale Straffedomstol til at efterforske og holde indledende retsmøder om anklager mod det belarusiske regime i tilfælde af forbrydelser mod menneskeheden;

17. opfordrer hele det internationale samfund til at afvise Belarus' ansøgning om at overtage den østeuropæiske gruppes midlertidige plads i FN's Sikkerhedsråd for perioden 2024-2025;

18. opfordrer medlemsstaterne til at arbejde hen imod at styrke mandatet og ressourcerne til FN's særlige rapportør om menneskerettighedssituationen i Belarus og FN's Højkommissariat for Menneskerettigheders (OHCHR's) undersøgelse af Belarus med henblik på at modtage og reelt behandle individuelle klager fra borgere i Belarus; udtrykker sin tilslutning til opfordringen fra internationale og belarusiske civilsamfundsorganisationer af 13. februar 2023 til medlemsstater og observatørstater i FN's Menneskerettighedsråd om at oprette en uafhængig undersøgelsesmekanisme til at supplere og følge op på arbejdet i den eksisterende OHCHR-undersøgelse, og opfordrer til, at denne mekanismes arbejde finansieres og tildeles tilstrækkelige ressourcer;

19. fremhæver den afgørende rolle, som uafhængige medier, fagforeninger og civilsamfundsorganisationer spiller med hensyn til at bekræfte det belarusiske folks demokratiske forhåbninger, både i Belarus og i eksil; opfordrer EU-institutionerne til at øge kapacitetsopbygningsstøtten til Belarus' civilsamfund, frie medier, uafhængige fagforeninger og prodemokratiske aktivister både i Belarus og i eksil; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til fortsat at yde støtte til det belarusiske civilsamfund, de uafhængige medier og de demokratiske politiske grupper og strukturer, herunder koordineringsrådet og den forenede overgangsregering; opfordrer de belarusiske demokratiske kræfter til at opretholde og fremme enhed baseret på målet om et frit, demokratisk og uafhængigt Belarus;

20. opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til at yde støtte og beskyttelse til menneskerettighedsforkæmpere og civilsamfundet i Belarus, som står over for alvorlige anslag, herunder ved at udstede nødvisa, så det bliver muligt at rejse ud af Belarus om nødvendigt; opfordrer EU-institutionerne til fortsat at støtte medlemsstaternes bestræbelser på at beskytte og tage imod belarusere, der er tvunget til at flygte fra deres land; opfordrer medlemsstaterne til at yde støtte til de belarusere, der er bosiddende i EU, og hvis identitetsdokumenter udløber, og som ikke har mulighed for at forny dem, da de ikke kan vende tilbage til Belarus;

21. fordømmer Lukasjenkaregimets bestræbelser på at nedbryde den belarusiske kultur og på at følge en politik med russificering af den belarusiske nation; opfordrer EU til at støtte den belarusiske kultur og de belarusiske kulturelle organisationer; fordømmer afvisningen af at afholde retssagen på belarusisk i stedet for russisk og afvisningen af Ales Bjaljatskis anmodning om en tolk, hvilket viser Lukasjenkaregimets antibelarusiske politik; støtter det belarusiske folks fejring den 25. marts, hvor Belarus' uafhængighed blev proklameret i 1918;

22. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at tage skridt til at sikre, at indenlandske såvel som udenlandske virksomheder, der opererer i Belarus, udviser særlig omhu og efterlever deres ansvar for at respektere menneskerettighederne, både i forbindelse med deres aktiviteter og i deres forsyningskæder i overensstemmelse med FN's retningslinjer; opfordrer alle EU-baserede virksomheder til at indstille deres forbindelser med alle belarusiske leverandører, der åbent støtter det voldelige Lukasjenkaregime eller på anden måde krænker FN's vejledende principper; opfordrer Rådet til at indføre sanktioner over for alle belarusiske eller internationale virksomheder, der ikke overholder reglerne; opfordrer indtrængende Lukasjenkaregimet til at sætte en stopper for sin praksis med at anvende tvangsarbejde i straffelejre;

23. opfordrer Kommissionen til at oprette en taskforce, der skal indlede en politisk dialog med repræsentanterne for Demokratisk Belarus med henblik på at arbejde på en omfattende tværsektoriel aftale, der vil danne grundlag for et samarbejde med et demokratisk Belarus, når det nuværende regime ikke længere er ved magten; gentager, at dette bør kombineres med en plan for finansielle og administrative ressourcer, der skal gennemføres med henblik på at udføre og finansiere de nødvendige reformer i landet, når det er muligt; glæder sig over oprettelsen af Missionen for et Demokratisk Belarus i Bruxelles og opfordrer EU-institutionerne til at støtte missionen og Belarus' folkeambassader;

24. gentager, at det er vigtigt at formalisere forholdet mellem de belarusiske demokratiske kræfter og Parlamentet med henblik på at styrke Belarus' repræsentation på den internationale scene; opfordrer derfor til fornyet, officielt anerkendt demokratisk belarusisk repræsentation til Den Parlamentariske Forsamling Euronest og Delegationen for Forbindelserne med Belarus;

25. understreger betydningen af at styrke EU's enhed, hvad angår Belarus, herunder for så vidt angår det nuværende regimes diplomatiske isolation; fordømmer enhver handling, herunder højtstående besøg hos de facto-myndighederne i Minsk, som kan rejse tvivl om Unionens utvetydige manglende anerkendelse af Lukasjenkaregimet; beklager i denne forbindelse den ungarske udenrigsminister Péter Szijjártós besøg den 13. februar 2023 i Minsk, som er i strid med EU's politik over for Belarus og Ruslands angrebskrig mod Ukraine, og misbilliger visse medlemsstaters fortsatte udstedelse af Schengenvisa til enkeltpersoner, der har nære forbindelser med Aljaksandr Lukasjenka;

26. fordømmer endnu engang Den Internationale Olympiske Komités (IOC's) nylige beslutning om at tillade belarusiske atleter at deltage i kvalifikationer til De Olympiske Lege i Paris i 2024 under et neutralt flag, hvilket er i modstrid med den mangesidede isolation af Belarus og vil blive anvendt af regimet i propagandaøjemed; opfordrer medlemsstaterne og det internationale samfund til at lægge pres på IOC for at omgøre denne beslutning og til at indtage en lignende holdning til alle andre sportslige, kulturelle eller videnskabelige arrangementer;

27. udtrykker alvorlig bekymring over den nukleare sikkerhedssituation på det belarusiske kernekraftværk og Belarus' planer om yderligere at udvide sin nukleare kapacitet;

28. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, FN's højkommissær for menneskerettigheder, FN's generalsekretær. Europarådet, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa, Den Internationale Arbejdsorganisation, Den Internationale Røde Kors Komité, repræsentanterne for de belarusiske demokratiske kræfter og de facto-myndighederne i Republikken Belarus.